

COMITETUL DE MONITORIZARE A PROGRAMULUI REGIONAL SUD-VEST OLTENIA

DECIZIA nr. 32 /29.02.2024, adoptată în cadrul reuniunii nr.7 a CM PR SV Oltenia din 22.02.2024

privind aprobarea metodologiei și a criteriilor de selecție aferente ghidului - Strategii teritoriale integrate pentru localități rurale

Având în vedere:

- Prevederile art. 40 alin (2) lit a) din Regulamentul comun al Parlamentului și al Consiliului nr. 1060/2021: „Comitetul de monitorizare aprobă: metodologia și criteriile folosite pentru selectarea operațiunilor, inclusiv orice modificări ale acestora (...);”;
- Decizia Directorului General al ADR SV Oltenia nr. 150/20.12.2022 privind constituirea CM PR SV Oltenia;
- Regulamentul de Organizare și Funcționare a CM PR SV Oltenia cu modificările aprobate prin Decizia nr. 8/05.05.2023 a CM PR SV Oltenia;

**Comitetul de Monitorizare a Programului Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027
adoptă prezenta**

DECIZIE:

Art. 1 - Se aprobă Metodologia și criteriile de selecție aferente ghidului - Strategii teritoriale integrate pentru localități rurale, conform Anexei care face parte integrantă din prezenta decizie.

Art.2. Prezenta decizie se comunică tuturor membrilor și observatorilor Comitetului de Monitorizare a PR SV Oltenia 2021-2027 și se postează pe pagina de internet a Autorității de Management a PR SV Oltenia 2021-2027 la secțiunea dedicată Comitetului de Monitorizare.

Art.3. Secretariatul tehnic al Comitetului de Monitorizare a Programului Regional Sud-Vest Oltenia 2021-2027 va duce la îndeplinire această decizie.

**PREȘEDINTE CM PR SV OLTENIA 2021-2027
Alexandru Stănescu**

PROGRAMUL REGIONAL SUD-VEST OLTENIA 2021-2027

GHID APEL STRATEGII TERITORIALE INTEGRATE PENTRU LOCALITATI RURALE

I. CONTEXT

Abordarea rurală este una din prioritățile politicii de coeziune 2021-2027 odată cu începerea unui nou exercițiu financiar, perioada de programare fiind o oportunitate de a analiza modul în care succesul în materie de dezvoltare rurală poate fi atins prin intermediul unei abordări integrate.

Recunoscând rolul important al comunelor ca element cheie în lanțul scurt de aprovizionare, esențial pentru securitatea alimentară a României, prin Acordul de Parteneriat al CE cu România 2021-2027 se promovează o abordare integrată a dezvoltării durabile, pe baza priorităților identificate în documentele strategice de programare - Strategii de Dezvoltare Teritorială/Locală.

Programul Regional Sud-Vest Oltenia susține dezvoltarea teritorială integrată pentru a aborda într-un mod mai eficace provocările economice, sociale, climatice, demografice și de mediu care afectează zonele rurale, inclusiv localitățile limitrofe din zonele urbane funcționale.

România se confruntă cu diverse provocări în atingerea potențialului său economic și social, în sectorul agro – alimentar și forestier, precum și la nivelul zonelor rurale. PIB-ul pe cap de locuitor este mai mic de 50 % din media UE și semnificativ mai mic în zonele rurale. Din punct de vedere al dezvoltării, zonele rurale înregistrează un decalaj semnificativ față de zonele urbane și se caracterizează prin: deficiențe structurale persistente (numărul mare al populației ocupate în agricultură, îmbătrânirea populației, un număr mare de exploatații de subsistență etc.); valoare adăugată scăzută a produselor agro-alimentare; randamentele și productivitatea muncii scăzute în special în agricultura de semisubsistență; spirit antreprenorial slab pentru dezvoltarea activităților economice, acces redus la credite; o piață a terenurilor nefuncțională; o modestă orientare către export; investiții insuficiente în cercetare și dezvoltare; accesul la servicii și infrastructură cu mult în urma zonelor urbane; creșterea continuă a disparităților regionale; o pondere ridicată a populației expuse riscului de sărăcie și excluziune socială; o serie de riscuri pentru oameni și mediu, exacerbate de schimbările climatice și care reprezintă o amenințare pentru zonele rurale.

Prezentul ghid se adresează tuturor potențialilor solicitanți din categoria autorităților publice locale din mediul rural din regiunea de dezvoltare Sud-Vest Oltenia și se aplică apelului de documente strategice și apelurilor de proiecte ce urmează a fi lansate în cadrul Programului Regional Sud-Vest Oltenia, la nivelul Obiectivului Specific 5.2. Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în alte zone decât cele urbane.

Strategiile din zonele rurale vor fi promovate printr-o abordare integrată, bazată pe realitatea dezvoltării din teritoriu, integrarea însemnând în acest caz o politică multi-sectorială, o guvernare pe mai multe niveluri și cu implicarea mai multor părți interesate și o strategie multi-teritorială gestionată la nivelul comunității.

Strategiile vor fi elaborate în conformitate cu prevederile art. 28-30 din Regulamentul CE 1060/2021 (RDC), condiție obligatorie pentru a avea acces la finanțare. Strategiile reprezintă elementul central al dezvoltării durabile, astfel cum este promovată aceasta în cadrul politicii de coeziune, și reflectă înțelegerea actuală a planificării strategice, care este concepută ca un proces adaptiv care implică gestionarea schimbărilor.

Accesarea fondurilor disponibile în cadrul obiectivului specific 5.2 selectat pentru susținerea dezvoltării rurale în cadrul PR SV Oltenia 2021-2027 este CONDITIONATĂ de depunerea și avizarea Strategiei de către AM PR SV Oltenia.

Pentru a veni în sprijinul autorităților din mediul rural să își definească propriile Strategii de dezvoltare teritorială/locală, Direcția Generală pentru Politică Regională și Urbană ale Comisiei (DG REGIO) și Centrul Comun de Cercetare (JRC) au publicat un **Manual privind strategiile de dezvoltare teritorială și locală** (<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC130788>), și au dezvoltat un **Instrument de autoevaluare pentru strategiile de dezvoltare teritorială și locală** extrem de util - **SAT4TER**, disponibil la următoarea adresă: <https://urban.jrc.ec.europa.eu/sat4ter/en> .

1.1. Reglementari europene și naționale, cadrul strategic, documente programatice aplicabile

Regulamente/reglementări europene:

Prin intermediul noului cadru de reglementare pentru perioada 2021-2027 al politicii de coeziune, accentul pe dezvoltarea rurală și strategiile de dezvoltare teritorială și locală este demonstrat de setul de instrumente care sunt puse la dispoziție pentru a sprijini comunele în proiectarea și implementarea politicilor lor de dezvoltare. Astfel, noul cadru oferă orientări asupra elementelor obligatorii și de conținut în temeiul următoarelor articole:

- **Articolul 5 din Regulamentul (UE) 2021/1060 (RDC)** stabilește cinci obiective de politică cheie, printre care OP5 „*O Europă mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale*” introduce angajamentul sportit față de dezvoltarea teritorială integrată și oferă actorilor locali oportunități în identificarea și abordarea diverselor provocări cu care se confruntă și, mai ales, în valorificarea potențialul lor de dezvoltare locală.

- **Articolul 28 din Regulamentul (UE) 2021/1060** stabilește că un stat membru ar trebui să utilizeze investiții teritoriale integrate, prin strategii de dezvoltare teritorială sau locală.

- **Articolul 29 din Regulamentul (UE) 2021/1060** enumeră mai multe elemente care ar trebui incluse în strategiile teritoriale care sunt finanțate prin Politica de coeziune: o zonă geografică definită, o analiză a acesteia, a nevoilor și potențialului de dezvoltare, o descriere a abordării integrate precum și implicarea partenerilor în pregătirea și implementarea strategiilor.

- **Articolul 30 din Regulamentul (UE) 2021/1060** prevede că atunci când o strategie teritorială implică investiții care beneficiază de sprijin din unul sau mai multe fonduri, din partea mai multor programe sau din partea mai multor priorități din cadrul aceluiași program, acțiunile pot fi realizate ca investiții teritoriale integrate.

- **Articolul 8 din Regulamentul (UE) 2021/1060** subliniază importanța privind parteneriatul și guvernanta pe mai multe niveluri în pregătirea și implementarea strategiei teritoriale, prin implicarea partenerilor.

- **Articolul 11 din Regulamentul (UE) 2021/1058** prin care se acordă o atenție specială abordării privind provocările de mediu și climatice, în special tranziția spre o economie neutră din punct de vedere climatic până în 2050, spre valorificarea potențialului tehnologiilor digitale în scopuri de inovare și pentru sprijinirea dezvoltării zonelor urbane funcționale (ZUF).

II. ETAPA DE PREGĂTIRE, ANTERIOARA DEPUNERII, EVALUĂRII ȘI SELECȚIEI PROIECTELOR

Înainte de lansarea apelului de strategii pentru localități rurale, AM PR a publicat spre consultare publică, pe site-ul adroltenia.ro, ghidul specific. În urma finalizării procedurii de consultare publică și a aprobării ghidului specific, se va lansa apelul de strategii aferent prin publicarea unui anunț de lansare pe site-ul anterior menționat.

III. PROCESUL DE EVALUARE ȘI SELECȚIE A STRATEGIILOR

Apelul de proiecte este necompetitiv cu depunere la termen.

Strategiile pot fi depuse doar în perioada menționată în ghidul solicitantului.

IV. ETAPA DE EVALUARE A CONFORMITĂȚII ADMINISTRATIVE ȘI A ADMISIBILITĂȚII STRATEGIILOR

Evaluarea se realizează, de către autoritatea de management, în conformitate cu criteriile de evaluare prevăzute în Ghidul Solicitantului, de către comisiile de evaluare stabilite la nivelul autorității de management.

Rezultatele evaluării se comunică solicitantului, indicându-se și justificarea rezultatului în cazul respingerii strategiei.

V. BENEFICIARI

Forma de constituire a solicitantului

- ✓ **Unitățile administrativ-teritoriale comune, definite conform prevederilor OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare;**
- ✓ **Consortii administrative (Parteneriatele dintre unitățile administrativ-teritoriale eligibile în cadrul apelului);**
- ✓ **Parteneriatele dintre unitățile administrativ-teritoriale eligibile și/sau cu Unitatea administrativ teritorială județul (în care comunele sunt situate).**

VI. Strategia Teritorială/SIDT

Strategiile teritoriale implementate în temeiul investițiilor teritoriale integrate sau a unui alt instrument teritorial de sprijinire a inițiativelor concepute de statul membru, **conțin, conform Art. 29 al Regulamentului (UE) 2021/1060, următoarele elemente:**

- (a) zona geografică vizată de strategie;
- (b) o analiză a nevoilor de dezvoltare și a potențialului zonei, inclusiv a interconexiunilor economice, sociale și de mediu;
- (c) o descriere a unei abordări integrate care răspunde nevoilor de dezvoltare identificate și potențialului zonei;
- (d) o descriere a implicării partenerilor, în conformitate cu articolul 8 al Regulamentului (UE) 2021/1060, în pregătirea și implementarea strategiei.

Conform dispozițiilor aceluiași Regulament, acestea pot să conțină, de asemenea, o listă a operațiunilor care urmează să fie sprijinite. Strategiile teritoriale se află sub responsabilitatea autorităților sau organismelor teritoriale competente. Documentele strategice existente referitoare la zonele vizate pot fi utilizate pentru strategiile teritoriale.

Atunci când lista operațiunilor (propunerilor de proiecte) care urmează să fie sprijinite nu a fost inclusă în strategia teritorială, autoritățile sau organismele teritoriale competente selectează operațiunile sau sunt implicate în selectarea operațiunilor.

Atunci când pregătesc strategii teritoriale, autoritățile sau organismele menționate la alineatul (2) cooperează cu autoritățile de management competente pentru a stabili sfera de aplicare a operațiunilor care urmează să fie sprijinite în cadrul programului relevant. Operațiunile selectate respectă strategia teritorială. Se poate acorda sprijin pentru pregătirea și elaborarea strategiilor teritoriale. Cheltuielile efectuate pentru elaborarea strategiei vor fi eligibile în cadrul apelurilor de proiecte specifice și pot fi incluse în bugetul primului proiect depus.

De asemenea, în conformitate cu REGULAMENTUL (UE) 2021/1058, FEDR ar trebui să ofere sprijin în cadrul obiectivului de politică 5 (OP 5) în mod integrat, pentru dezvoltarea economică, socială și de mediu bazată

pe strategii teritoriale transectoriale care utilizează instrumente de dezvoltare teritorială integrată pentru a asigura dezvoltarea armonioasă atât a zonelor urbane cât și a celor neurbane, dată fiind importanța consolidării legăturilor dintre zonele urbane și cele rurale.

VII. CRITERII DE EVALUARE A STRATEGIEI

Principiul conform căruia se vor realiza verificările documentelor strategice este "primul depus, primul evaluat". AM va verifica și va evalua strategia pe baza criteriilor de calitate și a cerințelor din RDC (Regulamentul (UE) 2021/1060); de asemenea AM va verifica abordarea integrată la nivelul strategiei.

Strategia va trebui să promoveze o abordare integrată pentru dezvoltarea teritorială durabilă care va asigura rezolvarea problemelor specifice dezvoltării teritoriale, prin acordarea de sprijin specific pentru anumite domenii-cheie: transport public, scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea calității aerului, conservarea și extinderea infrastructurii verzi, regenerarea urbană.

Verificarea strategiilor va include atât o parte de conformitate și respectarea unor criterii obligatorii de conținut și elaborare cât și o parte calitativă – admisibilitatea, în care va fi evaluată coerența, logica intervenției și aspectele legate de planificarea și monitorizarea implementării.

În etapele de evaluare a conformității și admisibilității, fiecare criteriu este evaluat cu da/nu; se pot cere clarificări/completări/îmbunătățiri.

Este necesar ca la toate criteriile obligatorii să se obțină calificativul "DA". *In situația în care, și în urma clarificărilor, la unul dintre criterii calificativul va fi "Nu" SIDT (inclusiv documentația obligatorie anexată) va fi respinsă.*

Criterii de verificare a conformității administrative:

1.Strategia este semnată de reprezentantul legal sau împuternicit, după caz, sau este anexată declarația de conformitate?

(este anexată împuternicirea, dacă este cazul?)

2. SIDT a fost aprobată prin HCL al UAT și/sau, după caz, Hotărâre a ADI sau HCL al UAT-urilor ce fac parte din zona funcțională urbană?

3. Este anexată Decizia finală/decizia etapei de încadrare emisă de autoritatea competentă privind Evaluarea Strategică de Mediu, conform HG nr. 1076/2004?

4. SDL/SIDT în forma depusă la ADR a fost supusă procesului de consultare publică și este anexată declarația reprezentantului legal al beneficiarului în care va certifica și va detalia parcurgerea acestui proces de consultare publică?

5. Sunt anexate:

-Lista de operațiuni prioritizate din cadrul documentului strategic, aprobată prin HCL, pentru care a fost identificată ca sursa de finanțare PR SV Oltenia 2021-2027?

-Raportul de selecție și prioritizare (dacă nu sunt incluse în strategie)?

Criterii de verificare a procedurii de selectie a fiselor de proiect:

1. Procedura de selectie a fiselor de proiect este aprobata/avizata de structurile de conducere?
2. Este descris clar procesul de selectie a fiselor?
3. Procedura prevede termene si responsabilitati pentru fiecare etapa?
4. Exista un model pentru fisa/propunerea de proiect?
5. Criteriile includ aspecte legate de gradul de maturitate, contributia proiectului la atingerea obiectivelor si indicatorilor, sustenabilitatea financiara a proiectului
6. Criteriile includ aspecte legate de principiile privind dezvoltarea durabilă, accesibilitatea, egalitatea de șanse, gen și nediscriminarea, caracterul integrat ?
7. Sunt anexate grilele pentru fiecare fisa/propunere de proiect?
8. Campania de depunere a propunerilor de proiect a fost anuntata public?
9. Lista propunerilor de proiecte primite a fost afisata pe site-ul APL?

Criterii de verificare a admisibilității Strategiei:

1. Orizontul de implementare al SIDT se întinde cel puțin până la sfârșitul anului 2027?
2. Strategia conține elementele obligatorii prevăzute de art. 29 RDC?
 - (a) zona geografică vizată de strategie;
 - (b) o analiză a nevoilor de dezvoltare și a potențialului zonei, inclusiv a interconexiunilor economice, sociale și de mediu;
 - (c) o descriere a unei abordări integrate care răspunde nevoilor de dezvoltare identificate și potențialului zonei;
 - (d) o descriere a implicării partenerilor, în conformitate cu articolul 8, în pregătirea și implementarea strategiei.
3. Strategia conține o evaluare a situației actuale?
4. Sunt prezentate date/informații în vederea fundamentării analizei situației existente la nivelul ariei de studiu și a identificării nevoilor și a problemelor de dezvoltare, cu accent pe cele cinci provocări din art. 11 al Regulamentului (UE) 2021/1058 (provocări economice, sociale, climatice, demografice și de mediu care afectează zonele urbane, inclusiv zonele urbane funcționale)?
5. Datele / informațiile colectate pentru definirea situației existente și pentru identificarea nevoilor și problemelor de dezvoltare/potențialului zonei sunt realiste, relevante și suficiente (sunt preluate din statistici si studii/analize relevante și actuale)?

6. În cuprinsul secțiunilor componente ale SIDT sunt abordate integrat provocările economice, sociale, climatice, demografice și de mediu, în conformitate cu cerința de la punctul (48) al Regulamentului (UE) 2021/1058 privind FEDR?
7. Problemele-cheie, provocările și necesitățile sunt identificate, analizate și prioritizate?
8. Sunt propuse opțiuni de soluționare a problemelor-cheie, provocărilor și necesităților?
9. Există o logică clară de intervenție? (sunt corelate secțiunile privind analiza situației existente a contextului urban, nevoile identificate, viziunea de dezvoltare, obiectivele stabilite și măsurile de dezvoltare adoptate?)
10. Există o analiză a riscurilor/un plan de diminuare a riscului în strategie?
11. Sunt descrise instrumente și activități de monitorizare și evaluare a implementării strategiei? Sunt stabiliți indicatori pentru monitorizarea implementării și evaluării SDL/SIDT ?
12. Portofoliul de proiecte al SDL/SIDT 2021-2027 răspunde nevoilor de dezvoltare identificate și priorităților de dezvoltare ale UAT și are caracter integrat ?
13. Structura de management și implementare a SDL/SIDT este clar identificată (este prezentată pe scurt componenta acestei structuri/departament, prezentare atribuții cu privire la managementul și implementarea Strategiei, modalitatea/procedura de consemnare a progresului implementării SDL/SIDT)?
14. În elaborarea și/sau implementarea Strategiei sunt implicați parteneri relevanți (de ex. ONG-uri, universități, mediul privat, consiliile județene, instituții publice, alte UAT, etc. – se vor anexa dovezi), în conformitate cu cerința din Regulamentul CE 1060/2021, art. 8 și art. 29(1) lit. d). Este anexată declarația reprezentantului legal al beneficiarului în care va certifica și va detalia acest proces?